

Příloha 7: Posudek oponenta habilitační práce

Masarykova univerzita

Fakulta Ekonomicko-správní fakulta

Habilitační obor Hospodářská politika

Uchazeč Ing. Vladimír Žítek, Ph.D.

Pracoviště Ekonomicko-správní fakulta Masarykovy univerzity

Habilitační práce Regionální inovační systémy českých krajů: parametry a politika

Oponent prof. Ing. Eva Kislingerová, CSc.

Pracoviště Fakulta podnikohospodářská Vysoké školy ekonomické v Praze

Text posudku (rozsah dle zvážení oponenta)

Habilitační práce pana Ing. Vladimíra Žídka, Ph.D. řeší téma, které je v současné době velmi aktuální a věnuje mu pozornost z mnoha různých úhlů pohledu řada subjektů. Učiníme-li krátký historický exkurz, pak jedním z významných a jistě jedním ze silně mediálně známých myšlenkových směrů ekonomie devadesátých let století minulého a první dekády našeho století byla teze o nové ekonomice, jako vývojovém stádiu hospodářských vztahů, ve kterém začínají rozhodovat o úspěchu či neúspěchu jiné faktory než v minulosti. Řeč byla především o měkkých faktorech, jako jsou inovace, vzdělání, podíl kreativní ekonomiky, schopnost využití informačních technologií, schopnost využití zaměstnaneckého kapitálu a podobně. Teoretici nové ekonomiky viděli „nový typ růstu“, který není zajištěn produkcí a hmotou, ale informací a myšlenkou vtělenou do služby. Nová ekonomika však odešla tak rychle, jak přišla; ukázalo se, že tato teorie byla spíše produktem normativní ekonomie a představou, jak by měla vypadat budoucnost. Je dobré připomenout v tomto kontextu, že se jednalo o konstrukci, která měla odměňovat to, co v intelektuálním a akademickém prostředí připadá jako hodné odměny, a to výdaje na vědu, vzdělání, inovativnost, kreativitu, nové sofistikované systémy řízení podniků apod.; pak je třeba připomenout, že toto téma se dostalo do popředí v době, kdy se nejen začalo hovořit o „nové ekonomice“, ale rovněž o inovační politice, která se stala důležitou součástí hospodářské strategie státu.

Autor zvolil pro vlastní zpracování optiku regionů, což považuji za velmi přínosné a domnívám se, že závěry, ke kterým autor dospěl, budou zajímat širokou veřejnost. Bylo by proto vhodné, pokud tak autor již neučinil, aby práci publikoval v některém z nakladatelství s cílem rozšířit okruh čtenářů k tomuto zajímavému tématu.

Abych se vrátila na počátek. Cílem předkládané habilitační práce bylo vytvořit typologii znalostních základů regionálních inovačních systémů českých krajů. Tomuto cíli autor vhodně podřídil strukturu práce, která je, podle mého názoru, logická, srozumitelná a je odrazem výborné orientace autora v předmětné problematice. Kapitoly na sebe vhodně navazují a v zásadě se nepřekrývají. V základním členění autor představuje sedm základních velkých kapitol, které dále člení na specializované podkapitoly. Autor začíná od vymezení základních pojmů souvisejících s inovacemi, uvádí základní charakteristiky inovační politiky a volně přechází do další části práce, kde se detailněji zabývá strukturou inovační politiky v jednotlivých regionech. Ačkoliv autor představuje velmi rozsáhle jednotlivé pojmy, doporučila bych, aby u obhajoby habilitační práce jednoznačně definoval pojem inovace a pojem znalost. Z vlastního zpracování je patrné, že autor pro přípravu a zpracování habilitační práce prostudoval klíčové publikace k danému tématu; co trochu postrádám a co jsem více očekávala je, že autor zaujme kritický pohled na jednotlivé názorové proudy, které

nutně panují a o nichž sám rovněž pojednává. Zůstává tak na čtenáři, aby sám se rozhodl, který z přístupů mu lépe vyhovuje.

Zde poněkud kritická poznámka. Předložená habilitační práce má být dílem jediného autora, nicméně již v úvodu se uvádí poděkování doktorce Viktorii Klímové, coby spoluautorce řady textů. Možná by v souvislosti s habilitačním řízením bylo vhodné, aby Ing. Vladimír Žídek, Ph.D. specifikoval případný autorský podíl paní doktorky. Nebývá obvyklé, aby na habilitační práci participoval někdo jiný, než habilitant.

Těžiště práce představují regionální inovační systémy a jejich následné hodnocení. Autor v kap. 5. uvádí základní znaky regionálních inovačních systémů, zpracovává data a komentuje a vysvětluje výsledky, ke kterým dospěl. Specifikuje tzv. periferní regiony, kde na prvním místě je Karlovarský kraj, dále pak Kraj Vysočina. Naopak nejvyšších hodnot dosahuje Hl. m. Praha a Jihomoravský kraj. Graficky velmi dobře situaci v ČR vystihuje obrázek 5. 1. na str. 98. Pro závěry výzkumu je podstatné, jaká kritéria byla pro hodnocení použita a jaké jim autor přiřadil váhy. Zde bych přivítala diskusi k této problematice, neboť zde nepanuje zcela jednotný názor, i když bychom se z tabulek 6.6 – 110 mohli tak domnívat. Zde vzniká logický prostor pro otázku, jaká kritéria autor považuje za relevantní? Syntéza výsledků v tab. 6.11 nabízí totiž tyto otázky k zodpovězení. V čem autor spatřuje hlavní rozpory, resp. nesoulad hledisek hodnocení. Hned hl. m. Praha je plná rozporů – znalosti 8,3, politická podpora -4,0. Jak tyto disproporce vysvětlit, je politická garnitura informována o možných přístupech a především jejich dopadech v měření úrovně jednotlivých regionů? Má vůbec význam tato tabulka z hlediska významu informací na politiku v oblasti vysokého školství, vědy a výzkumu a dalších oblastech ovlivňujících intelektuální úroveň regionů? Co pro zvýšení úrovně zaostávajících regionů mohou činit hejtmané těchto oblastí? Je reálná šance změnit tento stav? Hodně otázek, možná hodně odpovědí.

Dotazy oponenta k obhajobě habilitační práce (počet dotazů dle zvážení oponenta)

1. Jaká konkrétní opatření by, podle Vašeho názoru, nejvíce přispěla ke zvýšení inovačního potenciálu, resp. snížení inovačního deficitu v regionech, které zatím zaostávají?
2. Objasněte, zda Váš návrh na přeměnu veřejných vysokých škol na výzkumné univerzity je v souladu s koncepcí Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy a jak by bylo možné, podle Vašeho názoru, této přeměny dosáhnout? V jakém časovém horizontu a s jakými finančními náklady?

Závěr

Habilitační práce Vladimíra Žítka „Regionální inovační systémy českých krajů: parametry a politika“ **splňuje – nesplňuje** požadavky standardně kladené na habilitační práce v oboru Hospodářská politika.